

Bela a Pukanec) a 6 výsadných mestečiek. Najst. a v stredoveku najvýzn. hradom bol Hont. Hrady Čabrad', Bzovík a Sitno nadobudli význam až v bojoch s Turkami. R. 1777 mal H. 88 436 obyv. Vývoj počtu obyv. mal do 1827 vzostupnú tendenciu, potom nastal úpadok, kt. od 1869 vystriedal mierny vzostup až do 1910, keď mal H. 132 281 obyv. Marf. obyv. malo nad slov. etnikom miernu početnú prevahu. Obyv. boli prevažne roľníci. Význ. bola ťažba a spracúvanie drahých a neželezných kovov so strediskom v Ban. Štiavnici. Po zrušení žúp a zriadení tzv. veľžúp 1923 patril H. do Zvolenskej a Nitrianskej župy, za krajinského zriadenia 1928-38 do okr. Parkán (dnes Štúrovo), Želiezovce, Levice, Ban. Štiavnica, Krupina a Modrý Kameň. R. 1949-60 bol súčasťou Nitrianskeho a Banskobystrického kraja, od 1960 Západoslov. a Stredoslov. kraja, rozdelený do okr. Nové Zámky, Levice, Žiar nad Hronom, Zvolen a Veľký Krtíš (od 1968).

Hont — historické územie v juhozápadnej časti stredného Slov. V sev. časti sa rozprestierajú Štiavnické vrchy a Krupinská planina, kt. na) klesá do lpeľskej kotliny. Názov malo podľa rovnomenného hradu, kt. bol sídlom hontianskeho župana. H. vznikol a jestvoval ako územie Hontianskej stolice (comitatus Hontensis). Koncom 19. stor. mal rozlohu 2634 km². Pomerom oráčin a lesov, sa H. koncom 19. stor. podobal Orave a Šarišu; z celkovej pôdy zaberali oráčiny 40,22% (183385 k.j.), lesy 32,10% (146331 k.j.). Na okolí Ban. Štiavnice je sústava vodných nádrží, kt. vybudovali prevažne v 1. pol. 18. stor. pre potreby štiavnického baníctva. K najvýzn. patria : Počúvalské jazero, Klinger, Veľká a Malá Rychňavská nádrž. — H. vznikol vyčlenením z Novohradskej stolice v 11. stor. Koncom 13. al. zač. 14. stor. bolo k H. pripojené územie pri hornom toku Rimavy, neskôr známe ako - Malohont. V pol. 16. stor. sa H. dostal do mocenskej sféry Osmanskej ríše. R. 1579 siahala moc novohradského sandžakbega až do okolia Ban. Štiavnice. V pol. 17. stor. bolo Turkom poplatné územie až po čiaru Pukanec - Hontianske Nemce, s výnimkou okolia hradu Čabrad' a pevnosti Palánk. Tur. nadvláda v H. sa skončila po oslobodení Nových Zámok 1685. Záp., juž. a vých. hranice H. sa od zač. 14. stor. v podstate nemenili. Sev. hranica sa ustálila až v 2. pol. 19. stor. pripojením Krupiny a Kráľoviec. Malohont patril k H., okrem krátkeho obdobia v pol. 16. stor. a v rokoch 1786-90 až do 1802. R. 1918 pripadla prevažná časť H. ČSR, ako samostatný správny celok zanikol 1922. Do 1802 bol rozdelený na 3 slúžnovské okr. (Malohont bol štvrtý), potom na 4 a od 2. pol. 19. stor. na 5. Admin. centrom H. boli od konca 18. stor. Šahy. Praveké osídlenie slov. časti H. sa v paleolite obmedzovalo na lpeľskú pahorkatinu a lpeľskú kotlinu. V st. a str. bronzovej dobe sa osídlenie rozširovalo do Štiavnických vrchov a na Krupinskú planinu. St. Slovan, osídlenie sa sústreďovalo najmä v lpeľskej kotlině, vo veľkomorav. dobe je známe už aj v severnejších hornatých krajoch (sídliská v chotároch Ban. Štiavnice, Preňčova a Sebechlebov). V stredoveku vzniklo v oblasti Štiavnických vrchov ban. osídlenie (prevažne nem.), z kt. vyrástli mestá Ban. Štiavnica, Ban. Bela a Pukanec. V období tur. výbojov, najmä však koncom 16. stor. počas pätnásťročnej vojny obyv. veľmi trpelo. Pomery sa zlepšili až po vytlačení Turkov z Uhorska a skončení stavovských povstaní uh. šľachty. R. 1773 mal H. 161 sídel, z toho 3 mestá (Ban. Štiavnica, Ban.

Hontianske terasy — pririečna dnová časť lpeľskej kotliny. Tvori ju niva lpla od Šiah po Slov. Darmoty, terasové plošiny po pravej strane lpla a terasy pozdĺž dolných častí Čebovského potoka a Krtiša. Na jju vymedzujú št. hranice s MLR, na S Čebovská pahorkatina a na V Pôtorská pahorkatina. H. t. vznikli v štvrtohorách riečnou akumuláciou. Sprašové pokrovy na terasách sú eolického pôvodu. Pôv. lužný les bol úplne odstránený a krajina premenená na kult. step. Nivná časť trpí inundáciami a jej depresné časti sú často mokrarťové. H. t. predstavujú kotlinovú poriečnu rovinu s kult. stepou s oráčinami a lúkami, s vidieckou sídelnou štruktúrou a poľnohosp. funkciou.

Hontiansky Slovák — politický a spoločenský týždenník. Vychádzal v Krupine 1918-22 na 4-8 s. Redaktor P. Bujnák, spolupracovníci K. Tomala, B. Krpelec a i. Spočiatku noviny Krupinského výboru SNR, od 1919 Úradné noviny Hontianskej župy a od 8. 11. 1919 Slov. nár. a roľn. strany. Do 8. 11. 1919 ich vydával Výbor SNR v Krupine, potom P. Bujnák. Mali regionálny, agrárnický charakter.

Honti lapok (Hontianske listy) — spoločensko-hospodársky a kultúrno-osvetový týždenník. Vychádzal v Šahách 1895-1918 na 4-8 s. spočiatku (do 7. 10. 1895) pod názvom lpolývölgyi hirlap (lpeľské noviny). Redaktor F. Halász. Bol v službách triednej a maďarizačnej politiky uh. vlády.